

Brev

27.7.2021

VN/19062/2021
VN/19062/2021-STM-1

Till regionförvaltningsverken, kommunerna, samkommunerna för social- och hälsovård samt Ålands landskapsregering

Bekämpning av covid-19 i den gränsöverskridande trafiken när gränskontrollen vid de inre gränserna upphör den 26 juli 2021

Temporära ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar och anvisningar i samband med ändringarna

Genom lagändringen (701/2021) togs temporärt nya bestämmelser, 16 a–16 g, 87 a och 89 a §, in i lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelserna trädde i kraft den 12 juli 2021. Statsrådet beslutade att den inre gränskontrollen ska pågå fram till den 25 juli 2021 för att säkerställa att hälsosäkerhetsåtgärderna blir införda. Social- och hälsovårdsministeriet har redan tidigare utfärdat ett styrningsbrev om hur man ska förbereda sig för lagändringen den 1 juli 2021, om innehållet i lagändringen och dess betydelse den 7 juli 2021 samt om vilka konsekvenser det har när gränskontrollen vid de inre gränserna upphör den 9 juli 2021. Institutet för hälsa och välfärd uppdaterade den 12 juli 2021 sina anvisningar för resenärer som anländer till Finland.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar det här styrningsbrevet om hur vissa av de temporära bestämmelserna ska tillämpas.

Åtgärder inriktade på de som anländer till Finland från riskländer

I samband med de temporära ändringarna av lagen om smittsamma sjukdomar har det uppenbarats ett behov av att bedöma tillämpningen av bestämmelserna om personer som anländer till Finland från riskländer. Behovet har särskilt att göra med situationer där en direkt ankomst till Finland sker som genomresa genom så kallade lågriskländer eller där en direkt ankomst till Finland sker som genomresa genom ett så kallat högriskland.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar att kommunen är skyldig att ordna testning för alla som enligt lag och bestämmelser med stöd i lagen är skyldiga att låta sig testas. Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om smittsamma sjukdomar. Bekämpningen av smittsamma sjukdomar omfattar *förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som har insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.*

Enligt 16 c § i lagen *"gäller skyldigheten att visa upp intyg och delta i testet inte personer som anländer till Finland från ett sådant land eller ett sådant område där incidensen av covid-19 eller*

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Social- och hälsovårdsministeriet				
PB 33 00023 Statsrådet	Sjötullsgatan 8 Helsingfors	29 516 001 35 829 516 001	295 163 415 358 295 163 415	kirjaamo@stm.fi stm.fi

förekomsten av virusvarianter inte ger upphov till särskild risk för spridning av covid-19-epidemin. Närmare bestämmelser om de länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet". Lagstiftningen ålägger personer som anländer till Finland direkta skyldigheter och personerna själva är skyldiga att ta reda på om de anländer till Finland från ett land eller område som anges i statsrådets förordning på det sätt som avses i lagen om smittsamma sjukdomar. Det är fråga om bestämmelser genom vilka de kraftigaste hälsosäkerhetsåtgärderna inriktas specifikt på de personer som riskbaserat kan antas möjliggöra spridning av en sjukdom till Finland eller i Finland (se ShUB 18/2021 rd s. 4–5). Det väsentliga med tanke på lagstiftningens ordalydelse och syfte är sådan vistelse som föregår gränsövergången och har ägt rum i ett land eller område där epidemiläget innebär en särskild risk för att en epidemi ska sprida sig och denna vistelse är betydande med tanke på smittorisken. Ankomst till Finland från vissa områden betyder alltså att en persons vistelse någon annanstans före gränsövergången (i det så kallade utreselandet) än i ett så kallat lågriskområde innebär en risk för att smitta sprider sig i Finland.

Enligt 16 a § i lagen är det kommunens uppgift att granska intygen, i ändamålsenlig omfattning. För att kommunen ska kunna avgöra om en person som anländer till Finland är skyldig att visa upp intyg eller om personen omfattas av ett undantag ska kommunen utreda om personen uppfyller grunderna för undantag. Enligt 16 e § är kommunen skyldig att ge personer som anländer till Finland anvisningar och rådgivning om huruvida nämnda skyldighet gäller dem. Institutet för hälsa och välfärd kan ge allmänna anvisningar och allmän rådgivning om hurdan vistelse före gränsövergången som är betydande med tanke på epidemispridning och vad som kan anses vara en persons utreseland i det här hänseendet.

Ministeriet betonar att också resenärer som kommer till Finland från länder eller områden med så kallad låg risk alltid, om villkoren uppfylls, kan åläggas andra skyldigheter som redan finns i lagen om smittsamma sjukdomar, till exempel ordna frivillig hälsokontroll enligt 14 § samt vid behov med stöd av 16 § göra det obligatoriskt för resenären att delta i en hälsokontroll enligt 14 och 15 § eller ordna karantän enligt 60 §.

Insamling av personuppgifter efter ankomsten till Finland

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom ansett att det är nödvändigt att förtydliga kommunens skyldigheter att övervaka att personer som anländer till landet deltar i de tester som de är skyldiga att delta i och på vilka bestämmelser man kan basera det personregister med nödvändiga platsuppgifter som är nödvändigt för övervakningen.

Enligt 8 och 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska sjukvårdsdistrikt och kommuner bland annat utreda epidemier. I 23 § i den lagen föreskrivs det om skyldigheten för den läkare som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar och för Institutet och hälsa och välfärd att utreda epidemier och spåra smitta. Med stöd av 6 och 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar är kommunen skyldig att säkerställa att de åtgärder som kommunen vidtar är effektiva och verkningsfulla. Däri ingår också ansvaret att övervaka att de skyldigheter som är till för att avsikten med åtgärderna och lagen genomförs följs i enlighet med de möjligheter som de tillgängliga befogenheterna och resurserna ger, även om en omfattande övervakning inte är möjlig. Den här skyldigheten har också identifierats i förarbetet för lagen och i riksdagsbehandlingen (se RP 105/2021 s. 66 och ShUB 18/2021 s. 14).

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det är nödvändigt att uppgifter om resenärer samlas in vid gränsen och att uppgifterna skickas vidare till hem- och vistelsekommunerna för att hindra att smitta sprids, för att utreda epidemin och för att ingripa i smittkedjor i ett tidigt skede. Redan innan de temporära bestämmelserna trädde i kraft har det baserat på rekommendationer från Institutet för hälsa och välfärd samlats in personuppgifter vid gränsen om personer som reser in i landet och regionförvaltningsverken har i sina beslut till kommunerna hänvisat till denna rekommendation. Institutet för hälsa och välfärd har uppdaterat sina rekommendationer i och med att den nya lagen har trätt i kraft och riktar in sin styrning på kommunikation riktad till resenärer istället för på rekommendationer från myndigheter.

Insamlingen av uppgifter är alltid grundad på skyldigheten enligt 6 och 9 § samt 16 a §. Resenärer som anländer från andra länder och områden än sådana med låg risk är enligt 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar skyldiga att ge sina uppgifter. För dessa uppgifter kan man upprätta ett separat register med stöd av 39 § i lagen om smittsamma sjukdomar (se också RP 105/2021 s. 54 och 16 g 6 mom. i lagen i fråga om uppgifter i intyg). Uppgifter ska samlas in särskilt om de resenärer som omfattas av skyldigheten enligt 16 d § i lagen om smittsamma sjukdomar att låta sig

testas för covid-19 efter inresa till Finland. Det finns breda redogörelser för hur uppgifterna behandlas och för grunderna för behandlingen i förarbetena till lagen (se RP 105/2021 s. 56–58).

Givandet av uppgifter och behandlingen av uppgifterna grundar sig på personens uttryckliga samtycke i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen när det gäller personer som anländer från så kallade lågriskländer och lågriskområden. Om det finns anledning att misstänka att personer som anländer till Finland från så kallade lågriskländer eller lågriskområden har smittats kan det bli aktuellt att tillämpa 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

När uppgifterna samlas in bör man i så hög grad som möjligt använda elektroniska system, såsom Finentry eller Laplandentry. Hem- och vistelsekommunerna kan i sitt arbete använda bland annat Finentrys uppföljningsgränssnitt.

Ytterligare information

Specialsakkunnig Krista Lyyra, fornamn.efternamn@stm.fi

Jurist Mirka-Tuulia Kuoksa, fornamn.efternamn@stm.fi

Kari Hakari överdirektör, ställföreträdande kanslichef

Tuula Helander direktör, ställföreträdande avdelningschef

Sändlista Kommunerna
Samkommunerna för social- och hälsovård (samarbetsområden)
Sjukvårdsdistrikten
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd
Regionförvaltningsverken
Ordförandena för de regionala coronasamarbetsgrupperna

För kännedom Inrikesministeriet
Gränsbevakningsväsendet
Tullen
Kommunikationsministeriet
Transport- och kommunikationsverket
Finavia
Finlands Hamnförbund
Rederierna i Finland rf
Finlands Skeppsmäklareförbund
Utrikesministeriet
Finansministeriet
Arbets- och näringsministeriet
Statsrådets kansli